

ЗАЦВЕРДЖАНА

Пастанова
Міністэрства адукацыі
Рэспублікі Беларусь
29.07.2025 № 135

Вучэбная праграма па вучэбным прадмеце «Грамадазнаўства»
для X–XI класаў устаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя
праграмы агульнай сярэдняй адукацыі,
з беларускай мовай навучання і выхавання

(павышаны ўзровень)

ГЛАВА 1 АГУЛЬНЫЯ ПАЛАЖЭННІ

1. Дадзеная вучэбная праграма па вучэбным прадмеце «Грамадазнаўства» (далей – вучэбная праграма) прызначана для вывучэння зместу гэтага прадмета на павышаным узроўні ў X–XI класах устаноў адукацыі, якія рэалізуюць адукацыйныя праграмы агульнай сярэдняй адукацыі.

2. У дадзенай вучэбнай праграме на вывучэнне зместу вучэбнага прадмета «Грамадазнаўства» у X–XI класах вызначана 136 гадзін, па 68 гадзін у X і XI класах (па 2 гадзіны ў тыдзень). Пры гэтым для X і XI класаў прадугледжваецца па 2 рэзервовыя гадзіны.

Колькасць вучэбных гадзін, адведзеных у главах 2 і 3 дадзенай вучэбнай праграмы на вывучэнне зместу тэм у X–XI класах, з’яўляецца прыкладнай. Яна залежыць ад пераваг выбару педагогічнымі работнікамі мэтазгодных метадаў навучання і выхавання, форм правядзення вучэбных заняткаў, відаў дзейнасці і пазнавальных магчымасцей вучняў. Педагагічны работнік мае права пераразмеркаваць колькасць гадзін на вывучэнне тэм у межах агульнай колькасці гадзін, устаноўленай на вывучэнне зместу вучэбнага прадмета ў адпаведным класе, а таксама паслядоўнасць вывучэння тэм.

Рэзервовы час на вывучэнне вучэбнага прадмета, які прадугледжаны дадзенай вучэбнай праграмай, рэкамендуецца выкарыстоўваць для адпрацоўкі ведаў і ўменняў вучняў па найбольш складаных пытаннях, абагульнення і сістэматызацыі ведаў вучняў па вывучаным матэрыяле, абароны праектаў, правядзення тэматычнага і падагульняючага кантролю вынікаў засваення зместу вучэбнага прадмета.

3. Мэты вывучэння вучэбнага прадмета «Грамадазнаўства»:

фарміраванне на аснове засвоеных грамадазнаўчых ведаў кампетэнцый, неабходных для працягу выбранага напрамку адукацыі і прафесійнага самавызначэння, а таксама для арыентацыі ў сучасным сацыякультурным асяроддзі і самарэалізацыі ва ўмовах шматмерных адносін з іншымі людзьмі;

станаўленне адказнай, творчай, маральна-цэласнай асобы, якая валодае развітой свядомасцю, крытычным мысленнем і ўстойлівай маральнай пазіцыяй, здольнай на аснове асэнсавання культурна-гістарычнага вопыту, базавых каштоўнасцей нацыянальнай і сусветнай культуры, праблем развіцця сучаснай цывілізацыі і асноўных тэндэнцый развіцця грамадства вызначыць шляхі канструктыўнай самарэалізацыі з улікам маральна-стваральнага выбару, актыўна ўключыцца ў прадукцыйную стваральную дзейнасць.

4. Задачы вывучэння вучэбнага прадмета «Грамадазнаўства»:

засваенне грамадазнаўчых паняццяў, неабходных для практычнага засваення зместу вучэбнага прадмета;

авалоданне вучнямі асновамі тэарэтычных і метадалагічных ведаў пра грамадства як цэласную сістэму, што развіваецца ў адзінстве і ўзаемадзеянні яго асноўных сфер і інстытутаў, аб заканамернасцях, тэндэнцыях і асаблівасцях развіцця грамадства;

авалоданне вучнямі асновамі тэарэтычных і метадалагічных ведаў пра цывілізацыю як культурна-гістарычны працэс, глабалізацыю і ўстойлівае развіццё, месца Беларусі ў сусветнай супольнасці і сістэме міжнародных адносін, знешнюю і ўнутраную палітыку беларускай дзяржавы, прававую сістэму Рэспублікі Беларусь;

фарміраванне ўстойлівай маральнай пазіцыі на аснове сацыякультурных каштоўнасцей беларускага грамадства, умення адстойваць уласную сістэму каштоўнасцей на аснове павагі да законаў, гістарычных і нацыянальных традыцый Беларусі;

фарміраванне грамадзянскай самасвядомасці, патрыятызму і адказнай сацыяльнай пазіцыі, вопыту канструктыўных зносін, узаемаразумення і супрацоўніцтва;

выпрацоўка ў вучняў даследчых уменняў, неабходных для самастойнага набывання сацыяльна-гуманітарных ведаў;

задавальненне адукацыйных запятаў асобы для працягу выбранага напрамку адукацыі і прафесійнага самавызначэння;

развіццё ўменняў самааналізу, самаацэнкі; стымуляванне да самаўдасканалення і самарэалізацыі.

5. Формы і метады навучання і выхавання, якія рэкамендуюцца:

разнастайныя віды вучэбных заняткаў: урок (урок-лекцыя, урок-семінар, урок-канферэнцыя, урок-дыспут, урок-даследаванне, урок-практыкум, інтэграваны ўрок, іншыя віды ўрокаў), вучэбнае праектаванне, экскурсія, іншыя віды вучэбных заняткаў;

разнастайныя метады навучання і выхавання, накіраваныя на актывізацыю самастойнай пазнавальнай дзейнасці вучняў (метады ўрыстычнай гутаркі, гульнявыя метады, метады праблемнага навучання, метады праектаў, іншыя метады навучання і выхавання).

Мэтазгодна выкарыстоўваць калектыўныя, групавыя, парныя і індывідуальныя формы арганізацыі навучання вучняў на вучэбных занятках у мэтах стымулявання вучэбнай дзейнасці вучняў па авалоданні імі ведамі, уменнямі, навыкамі, па фарміраванні ў іх кампетэнцый, развіцці іх творчых здольнасцей.

Павышаны ўзровень навучання вучэбнаму прадмету «Грамадазнаўства» прадугледжвае праблемны падыход да арганізацыі

вучэбна-пазнавальнай дзейнасці вучняў, высокую практычную арыентаванасць засвоеных ведаў, прафарыентацыйную накіраванасць вучэбнага матэрыялу. Асаблівая ўвага павінна ўдзяляцца ўдасканаленню спосабаў вучэбна-пазнавальнай дзейнасці, неабходных для далейшага самастойнага выкарыстання грамадазнаўчых ведаў пры аналізе сучаснай сацыяльнай рэчаіснасці, прафесійнага самавызначэння і працягу выбранага напрамку адукацыі.

Найбольш эфектыўнымі формамі і метадамі навучання вучняў варта прызнаць тыя, што заснаваны на вучэбна-пазнавальнай дзейнасці вучняў, якая носіць пошукавы, самастойны, развіваючы, дыскусійна-дыялогавы характар. Асаблівая ўвага павінна быць нададзена авалоданню вучнямі ўменнямі і навыкамі вучэбнай даследчай і праектнай дзейнасці.

Пры вывучэнні вучэбнага прадмета «Грамадазнаўства» неабходна абапірацца на веды вучняў па вучэбных прадметах: «Сусветная гісторыя», «Гісторыя Беларусі», «Гісторыя Беларусі ў кантэксце сусветнай гісторыі», «Геаграфія», «Беларуская літаратура», «Руская літаратура» і іншых вучэбных прадметах. З гэтай мэтай рэкамендуецца прапаноўваць вучням канкрэтызаваць тэарэтычныя палажэнні, якія вывучаюцца, гістарычнымі фактамі, літаратурнымі вобразамі, статыстычнымі дадзенымі і іншымі аб'ектамі вывучэння. Рэалізацыі міжпрадметных сувязей будзе садзейнічаць арганізацыя праектнай дзейнасці вучняў, якая патрабуе прымянення ведаў па розных вучэбных прадметах.

Акрамя вучэбнага дапаможніка па вучэбнаму прадмету «Грамадазнаўства», рэкамендуецца выкарыстоўваць нарматыўныя прававыя акты, міжнародныя дагаворы Рэспублікі Беларусь і іншыя міжнародна-прававыя акты, якія змяшчаюць абавязацельствы Рэспублікі Беларусь (далей – міжнародна-прававыя акты), навукова-папулярную і публіцыстычную літаратуру, матэрыялы электронных і друкаваных сродкаў масавай інфармацыі (далей – СМІ). Асаблівай увагі патрабуе выкарыстанне ў адукацыйным працэсе інфармацыйна-камунікацыйных тэхналогій, пры гэтым важна разумець іх адукацыйныя магчымасці і выразна ўсведамляць межы іх ужывання, умець арганічна спалучаць гэтыя тэхналогіі з традыцыйнымі метадыкамі.

6. Змест вучэбнага прадмета «Грамадазнаўства», вучэбная дзейнасць вучняў, асноўныя патрабаванні да яе вынікаў канцэнтруюцца па наступных змястоўных лініях:

асноўныя сферы грамадства (X клас);

сучасная цывілізацыя, асновы права, знешняя і ўнутраная палітыка Рэспублікі Беларусь (XI клас).

Паказаныя ў дадзенай вучэбнай праграме вучэбны матэрыял змястоўнага кампаненту, асноўныя патрабаванні да вынікаў вучэбнай

дзеінасці вучняў структуруюцца па тэмах асобна для кожнага класа і з улікам паслядоўнасці вывучэння вучэбнага матэрыялу.

7. Чаканыя вынікі вывучэння вучэбнага прадмета «Грамадазнаўства» па завяршэнні навучання і выхавання на III ступені агульнай сярэдняй адукацыі:

7.1. асобасныя:

зацікаўленасць у навуковых ведах пра ўладкаванне грамадства; гатоўнасць і здольнасць да самаразвіцця і самаадукацыі, усведамленне значнасці адукацыі для асобаснага развіцця; уменне рацыянальна арганізоўваць свой сацыякультурны вольны час у мэтах асобаснага самаразвіцця;

усведамленне значнасці сацыяльна актыўных і адказных паводзін, свядомае стаўленне да будучай прафесійнай дзейнасці як да магчымасці асабістага ўдзелу ў вырашэнні грамадскіх, дзяржаўных, агульнанацыянальных праблем;

усведамленне сябе грамадзянінам беларускай дзяржавы і грамадства, сваёй нацыянальнай прыналежнасці; валоданне нацыянальнай самасвядомасцю, пачуццём патрыятызму, інтэлектуальнай, камунікатыўнай, духоўна-маральнай, грамадзянскай культурай;

усведамленне неабходнасці кіравацца ў паводзінах каштоўнасцямі і нормамі, замацаванымі ў Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь, а таксама духоўна-маральнымі і сацыякультурнымі каштоўнасцямі беларускага грамадства;

гатоўнасць і здольнасць вучняў да ўсвядомленага выбару далейшай адукацыйнай траекторыі і прафесійнага працоўнага самавызначэння ў адпаведнасці са сваімі магчымасцямі, здольнасцямі і інтарэсамі;

сфарміраванасць маральнай свядомасці, пачуццяў і паводзін на аснове свядомага засваення агульначалавечых маральных каштоўнасцей і традыцыйных духоўных і маральных каштоўнасцей беларускага народа; выкананне прынятых у грамадстве прававых і маральна-этычных норм;

развіццё здольнасці ацэньваць сітуацыю і прымаць усвядомленыя рашэнні, арыентуючыся на маральныя нормы і каштоўнасці;

сфарміраванасць эстэтычных адносін да свету;

усведамленне сям'і як асабістай каштоўнасці, адказныя адносіны да стварэння сям'і на аснове ўсвядомленага прыняцця каштоўнасцей сямейнага жыцця;

свядомае, паважлівае і добразычлівае стаўленне да іншага чалавека, прадстаўнікоў розных культур, іншай думкі; гатоўнасць і здольнасць да ўзаемаразумення, дыялогу і супрацоўніцтва;

поважлівыя адносіны да нацыянальнай культурнай спадчыны Беларусі;

7.2. метапрадметныя:

ажыццяўленне вучэбнай дзейнасці на аснове сфарміраваных агульнавучэбных уменняў і навыкаў; устанаўленне міжпрадметных сувязей;

валоданне лагічнымі аперацыямі параўнання, аналізу, сінтэзу, абагульнення, класіфікацыі па рода-відавых прыметах, устанаўленне аналогій і прычынна-выніковых сувязей паміж фактамі і з'явамі, азначэнне паняццяў, мадэлявання, доказу і абвяржэння;

цэласнае ўяўленне пра навуковую карціну свету, разуменне прычынна-выніковых сувязей паміж рознымі яе кампанентамі;

уменне інтэграваць веды з розных прадметных галін для рашэння практычных задач; здольнасць успрымаць і тлумачыць на аснове атрыманых ведаў і вопыту з'явы і падзеі, якія адбываюцца ў паўсядзённым жыцці; умение выкарыстоўваць у сацыяльнай практыцы набытыя навуковыя веды;

уменні арганізоўваць і ўзаемадзейнічаць у розных відах сумеснай вучэбна-пазнавальнай дзейнасці, весці дыялог, вырашаць праблемныя сітуацыі; прытрымліванне этычных і маральных нормаў зносін і супрацоўніцтва;

уменні правільна, лаканічна і лагічна выкладаць свой пункт гледжання; аргументаваць уласную пазіцыю; крытычна ставіцца да свайго і чужога меркаванняў;

валоданне тэхналогіямі пошуку, адбору, апрацоўкі, захоўвання, перадачы інфармацыі, у тым ліку выкарыстанне інфармацыйна-камунікацыйных тэхналогій у адпаведнасці з вучэбнымі і камунікацыйнымі задачамі; самастойнае арыентаванне ў розных крыніцах інфармацыі; крытычнае ўспрыманне інфармацыі, атрыманай з розных крыніц, правільнае інтэрпрэтаванне і выкарыстанне яе ў адукацыйных і агульнакультурных мэтах;

уменні вызначаць мэты свайго навучання, ставіць і фармулююць новыя задачы ў вучэбна-пазнавальнай дзейнасці; праяўленне здольнасці да самакіравання вучэбнай дзейнасцю, рэфлексіі, самарэгуляцыі, самастойнага вызначэння прыярытэтных задач;

матывацыя на інавацыйную, стваральную дзейнасць; ажыццяўленне самастойнага пошуку метадаў вырашэння праблемных задач творчага і пошукавага характару, супярэчнасцей з выкарыстаннем розных метадаў пазнання;

7.3. прадметныя:

валоданне базавым паняццёвым апаратам сацыяльных навук як пазнавальнымі сродкамі асэнсавання навакольнай сацыяльнай рэчаіснасці; авалоданне асобай шэрагам сацыяльна-псіхалагічных ведаў,

маральна-прававых ацэначных меркаванняў, асновамі сучасных тэорый грамадскага развіцця, якія дазваляюць паспяхова адаптавацца і актыўна дзейнічаць у тым ці іншым сацыяльным асяроддзі;

сфарміраванасць уменняў здабываць сацыяльную інфармацыю з розных неадаптаваных крыніц, аналізаваць яе, суадносіць з ведамі, атрыманымі пры вывучэнні вучэбнага прадмета «Грамадазнаўства», інтэграваць усе наяўныя веды па праблеме ў адзіны комплекс;

развіццё здольнасцей рабіць неабходныя вывады і даваць абгрунтаваныя ацэнкі сацыяльным падзеям і працэсам;

сфарміраванасць асноў правасвядомасці для суаднясення ўласных паводзін і ўчынкаў іншых людзей з маральнымі каштоўнасцямі і нормаў паводзін;

гатоўнасць і здольнасць актыўна, адказна і эфектыўна рэалізоўваць увесь комплекс грамадзянскіх правоў і абавязкаў у грамадстве;

здольнасць аперыраваць сістэмай сацыякультурных ведаў і ўменняў пры ажыццяўленні зносін ва ўмовах дыялогу;

сфарміраванасць здольнасці да рэфлексіі, ацэнкі сваіх магчымасцей і ўсведамлення свайго месца ў грамадстве;

развіццё сацыяльнага кругагляду і фарміраванне пазнавальнай цікавасці да вывучэння грамадскіх дысцыплін.

ГЛАВА 2

ЗМЕСТ ВУЧЭБНАГА ПРАДМЕТА Ў X КЛАСЕ.

АСНОЎНЫЯ ПАТРАБАВАННІ

ДА ВЫНІКАЎ ВУЧЭБнай ДЗЕЙНАСЦІ ВУЧНЯЎ

(2 гадзіны ў тыдзень, усяго 68 гадзін, у тым ліку 2 рэзервовыя гадзіны)

УВОДЗІНЫ (2 гадзіны)

Развіццё поглядаў на грамадства. Сацыяльна-гуманітарныя навукі. Асаблівасці вывучэння вучэбнага прадмета «Грамадазнаўства» на павышаным узроўні.

Тэма 1. Сацыяльная сфера грамадства (14 гадзін)

Сацыялогія – навука аб грамадстве. Асноўныя паняцці сацыялогіі. Асноўныя метады сацыялагічнага даследавання. Прафесійная дзейнасць сацыёлага.

Грамадства як сістэма. Паняцце грамадства. Сферы жыцця грамадства і сацыяльныя інстытуты. Сацыяльныя групы.

Сацыяльная структура грамадства. Паняцце сацыяльнай структуры. Сацыяльныя класы. Сацыяльныя страты.

Сацыяльны статус, ролі і мабільнасць. Сацыяльны статус. Сацыяльны ролі. Сацыяльная мабільнасць.

Сацыяльная камунікацыя. Паняцце сацыяльнай камунікацыі. Структура сацыяльнай камунікацыі. Віды сацыяльнай камунікацыі. Масавая камунікацыя.

Сацыяльныя працэсы і змяненне грамадства. Сацыяльны працэс і яго віды. Сутнасць і віды масавых паводзін. Сацыяльныя рухі.

Урок абагульнення.

АСНОЎНЫЯ ПАТРАБАВАННІ ДА ВЫНІКАЎ ВУЧЭБНАЙ ДЗЕЙНАСЦІ ВУЧНЯЎ

Вучні павінны:

ведаць:

азначэнні паняццяў: люмпены, маргіналы, масавыя паводзіны, моладзь, грамадства, публіка, сацыяльная група, сацыяльная камунікацыя, сацыяльная мабільнасць, сацыяльная роля, сацыяльная страта, сацыяльная стратыфікацыя, сацыяльная структура грамадства, сацыяльны рух, сацыяльнае дзеянне, сацыяльны інстытут, сацыяльны клас, сацыяльны працэс, сацыяльны статус, сацыялогія, статусны набор, натоўп;

умець:

характарызаваць сацыялогію як навуку пра грамадства, асноўныя метады сацыялагічнага даследавання; асноўныя сацыяльныя інстытуты і іх функцыі, структуру і функцыі сацыяльнай групы, статусны набор, сацыяльную структуру як гарызантальную і вертыкальную арганізацыю грамадства, гарызантальную і вертыкальную мабільнасць, структуру сацыяльнай камунікацыі, моладзь як сацыяльную групу, сацыяльныя рухі, жыццёвыя стратэгіі асобы;

тлумачыць і (або) канкрэтызаваць прыкладамі тыпы сацыяльных дзеянняў, віды сацыяльных супольнасцей і груп, тыпы сацыяльных працэсаў, сацыяльныя статусы і ролі асобы, падыходы да сацыяльнай арганізацыі грамадства, віды і каналы сацыяльнай мабільнасці, масавыя дзеянні і віды масавых паводзін, адрозненні публікі і натоўпу, віды сацыяльнай камунікацыі, асаблівасці масавай камунікацыі ў сучасным грамадстве, метады сацыялагічнага даследавання, спецыфіку прафесійнай дзейнасці сацыёлага;

праводзіць аналіз зместу інфармацыі аб сацыяльных працэсах і з'явах з розных крыніц сацыяльна-гуманітарнай інфармацыі;

аргументаваць уласны пункт гледжання па пытаннях, якія вывучаюцца;

даваць ацэнку вывучаным грамадскім з'явам і працэсам, вызначаць і абгрунтоўваць свае адносіны да розных ацэнак сацыяльных працэсаў і з'яў

на аснове вывучэння асноўных ідэй і дасягненняў сусветнай і айчынай сацыялагічнай думкі;

прымяняць засвоеныя веды і ўменні пры рашэнні вучэбна-пазнавальных і практычных задач, правядзенні вучэбнага даследавання і распрацоўцы праектаў.

Тэма 2. Палітычная сфера грамадства (16 гадзін)

Паліталогія – навука аб палітыцы. Асновы паліталогіі. Асноўныя напрамкі даследаванняў палітычнай сферы. Прафесійная дзейнасць палітолага.

Палітыка і яе роля ў грамадскім жыцці. Паняцце палітыкі. Палітычныя эліты і лідары. Палітычная сістэма і яе функцыі.

Дзяржава ў палітычнай сістэме. Дзяржава – асноўны палітычны інстытут. Функцыі дзяржавы. Форма дзяржавы.

Дэмакратыя. Паняцце дэмакратыі. Формы дэмакратыі. Віды выбарчых сістэм. Прынцыпы дэмакратыі.

Прававая дзяржава і грамадзянская супольнасць. Прынцыпы прававой дзяржавы. Грамадзянская супольнасць і яе асноўныя інстытуты. СМІ і іх роля ў палітыцы.

Палітычныя ідэалогіі. Паняцце і функцыі палітычнай ідэалогіі. Асноўныя віды палітычнай ідэалогіі.

Палітычныя партыі і грамадскія аб'яднанні. Паняцце палітычнай партыі і яе функцыі. Палітычныя партыі і партыйныя сістэмы. Грамадскія аб'яднанні.

Урок абагульнення.

АСНОЎНЫЯ ПАТРАБАВАННІ ДА ВЫНІКАЎ ВУЧЭБнай ДЗЕЙНАСЦІ ВУЧНЯЎ

Вучні павінны:

ведаць:

азначэнні паняццяў: улада, дзяржава, грамадзянская супольнасць, дэмакратыя, выбарчая сістэма, кансерватызм, канфедэрацыя, лібералізм, лідар, манархія, грамадскае аб'яднанне, партыйная сістэма, палітыка, палітычная ідэалогія, палітычная партыя, палітычная сістэма, палітычная эліта, паліталогія, прававая дзяржава, рэспубліка, сацыялізм, унітарная дзяржава, кіраванне, федэрацыя;

умець:

характарызаваць паліталогію як навуку, палітычны статус асобы, дзяржаву як асноўны палітычны інстытут, прамую і прадстаўнічую дэмакратыю, прававую дзяржаву, грамадзянскую супольнасць і яе асноўныя інстытуты, палітычную сістэму грамадства, асноўныя

палітычныя ідэалогіі, партыйную сістэму, выбарчую сістэму і яе віды, форму дзяржавы, асноўныя напрамкі палітычных даследаванняў;

тлумачыць і (або) канкрэтызаваць прыкладамі сацыяльныя ролі асобы ў сістэме палітычных адносін (грамадзянін, выбаршчык, дэпутат), функцыі палітычнай сістэмы грамадства, тыпы палітычнага лідарства, асноўныя функцыі дзяржавы, прынцыпы дэмакратыі, прынцыпы прававой дзяржавы, узаемасувязь і ўзаемазалежнасць грамадзянскай супольнасці і прававой дзяржавы, асноўныя функцыі і віды палітычнай ідэалогіі; ролю СМІ ў палітыцы, палітычныя рэжымы, адрозненне палітычнай партыі ад грамадскага аб'яднання; асаблівасці прафесійнай дзейнасці палітолага;

устаўляць узаемасувязі вывучаных сацыяльных аб'ектаў, з'яў, працэсаў, іх элементаў і асноўных функцый;

праводзіць аналіз зместу інфармацыі аб палітычных працэсах і з'явах з розных крыніц сацыяльна-гуманітарнай інфармацыі;

аргументаваць уласны пункт гледжання па пытаннях, якія вывучаюцца;

даваць ацэнку вывучаным грамадскім з'явам і працэсам, вызначаць і абгрунтоўваць свае адносіны да розных ацэнак палітычных працэсаў на аснове вывучэння асноўных ідэй і дасягненняў сусветнай і айчынай палітычнай думкі;

прымяняць засвоеныя веды і ўменні пры рашэнні вучэбна-пазнавальных і практычных задач, правядзенні вучэбнага даследавання і распрацоўцы праектаў.

Тэма 3. Эканамічная сфера грамадства (18 гадзін)

Эканоміка як навука. Станаўленне эканамічнай навукі. Эканамічныя школы. Прафесійная дзейнасць эканаміста.

Эканоміка і яе роля ў жыцці чалавека і грамадства. Паняцце эканомікі. Даброты, рэсурсы, вытворчасць. Эканамічныя суб'екты і іх узаемасувязі. Паняцце эканамічнай сістэмы.

Уласнасць і даходы. Адносіны ўласнасці. Асноўныя формы ўласнасці. Віды даходаў. Пажытачны мінімум.

Грашовая-крэдытная сістэма. Groшы, іх функцыі і віды. Банкі і іх функцыі. Уклады і крэдытаванне. Страхаванне і яго віды.

Рынак: попыт, прапанова, рынкавы кошт. Паняцце і функцыі рынку. Попыт, прапанова і рынкавы кошт. Віды рынкаў.

Канкурэнцыя і яе роля ў эканоміцы. Паняцце канкурэнцыі. Віды канкурэнцыі. Менеджмент. Маркетынг.

Фінансавая сістэма грамадства. Паняцце фінансавай сістэмы. Дзяржаўны бюджэт. Падаткі, іх віды і роля ў эканоміцы.

Дзяржава і эканоміка. Задачы і метады дзяржаўнага рэгулявання эканомікі. Інфляцыя, яе віды і наступствы. Беспрацоўе, яго віды і наступствы. Сацыяльная палітыка.

Урок абагульнення.

АСНОЎНЫЯ ПАТРАБАВАННІ ДА ВЫНІКАЎ ВУЧЭБнай ДЗЕЙНАСЦІ ВУЧНЯЎ

Вучні павінны:

ведаць:

азначэнні паняццяў: акцыя, банк, беспрацоўе, бюджэт, вексель, грошы, дэпазіт, хатняя гаспадарка, даход, інвестыцыі, інфляцыя, іпатэка, канкурэнцыя, крэдыт, лізінг, маркетынг, менеджмент, манетарная палітыка, манаполія, падаткі, аблігацыя, спажыванне, прапанова, прыватызацыя, пражытачны мінімум, вытворчасць, пратэкцыянізм, раздзяржаўленне, рэнта, рынак, уласнасць, попыт, фактар вытворчасці, фінансавая сістэма, фіскальная палітыка, цана, эканоміка;

умець:

характарызаваць эканоміку як навуку пра грамадства; эканамічныя сістэмы; прынцыпы крэдытавання; віды даходаў; функцыі рынку; функцыі і віды грошай; віды рынкаў; віды канкурэнцыі; віды інфляцыі; віды беспрацоўя; маркетынг; метады дзяржаўнага рэгулявання эканомікі; віды падаткаў; фактары вытворчасці; пражытачны мінімум; формы ўласнасці, законы попыту, прапановы, рынкавай раўнавагі; асаблівасці прафесійнай дзейнасці ў эканамічнай сферы; асноўныя эканамічныя школы, манаполію, віды страхавання;

тлумачыць і (або) канкрэтызаваць прыкладамі ўзаемасувязь і ўзаемазалежнасць паміж патрэбамі і рэсурсамі ў працэсе эканамічнага выбару; ролю і ўзаемасувязь эканамічных суб'ектаў у эканоміцы; узаемасувязь паміж попытам, прапановай і коштам; ролю падаткаў у эканоміцы; узаемасувязь менеджменту і эфектыўнасці вытворчасці; ролю канкурэнцыі ў развіцці эканомікі; сацыяльна-эканамічныя наступствы інфляцыі і беспрацоўя; сістэму сацыяльнай аховы;

аналізаваць і ацэньваць на аснове статыстычных дадзеных стан эканомікі;

праводзіць аналіз зместу інфармацыі пра эканамічныя працэсы і з'явы з розных крыніц сацыяльна-гуманітарнай інфармацыі;

усталяваць узаемасувязі вывучаных сацыяльных аб'ектаў, з'яў, працэсаў, іх элементаў і асноўных функцый;

аргументаваць уласны пункт гледжання па пытаннях, якія вывучаюцца;

даваць ацэнку вывучаным грамадскім з'явам і працэсам, вызначаць і абгрунтоўваць свае адносіны да розных ацэнак эканамічных працэсаў і з'яў на аснове вывучэння асноўных ідэй і дасягненняў сусветнай і айчынай эканамічнай думкі;

прымяняць засвоеныя веды і ўменні пры рашэнні вучэбна-пазнавальных і практычных задач, правядзенні вучэбнага даследавання і распрацоўцы праектаў.

Тэма 4. духоўная сфера грамадства (14 гадзін)

Навука пра духоўную сферу грамадства. духоўнае жыццё грамадства як аб'ект навуковага даследавання. Філасофія, культуралогія, рэлігіязнаўства як навукі і прафесійная дзейнасць.

Мараль. Сутнасць маральнай рэгуляцыі грамадскага жыцця. Імператыў маральных паводзін. Дынаміка маральных норм і ідэалаў. Этыка як навука пра мараль.

Рэлігія. Сутнасць рэлігіі, яе функцыі. Структурныя элементы рэлігіі. Сацыяльная дынаміка рэлігіі. Хрысціянства як духоўная аснова беларускага грамадства, міжканфесіянальнага міру і згоды.

Філасофія. Паняцце філасофіі і яе структура. Гістарычная дынаміка філасофіі. Філасофія ў сістэме культуры.

Навука. Навуковае пазнанне, мэты і каштоўнасці навукі. Узроўні навуковага пазнання. Класіфікацыя навук. Навука як сацыяльны інстытут.

Адукацыя. Паняцце адукацыі. Адукацыя як сацыяльны інстытут. Тэндэнцыі развіцця адукацыі.

Урок абагульнення.

АСНОЎНЫЯ ПАТРАБАВАННІ ДА ВЫНІКАЎ ВУЧЭБНАЙ ДЗЕЙНАСЦІ ВУЧНЯЎ

Вучні павінны:

ведаць:

азначэнні паняццяў: верацярпімасць, геданізм, дэнамінацыя, ісціна, канфесія, культ, навука, адукацыя, рэлігія, рыгарызм, сакралізацыя, свабода сумлення, секта, секулярызацыя, тэорыя, утылітарызм, філасофія, царква, эўдэманізм, эмпірыя, этыка;

умець:

характарызаваць асаблівасці маральнай рэгуляцыі; структуру маралі, этыку як навуку пра мараль; структуру рэлігіі; свабоду сумлення і веравызнання; структуру філасофіі; філасофскія падыходы да пазнання рэчаіснасці; месца філасофіі ў сістэме культуры; навуку, рэлігію, адукацыю як сацыяльныя інстытуты; асаблівасці навуковага пазнання; мэты і каштоўнасці навукі; эмпірычны і тэарэтычны ўзроўні навуковага

даследавання; тэндэнцыі ў развіцці адукацыі; дынаміку маральных норм і ідэалаў; асаблівасці прафесійнай дзейнасці філосафа, культуролага і іншых спецыялістаў;

тлумачыць і (або) канкрэтызаваць прыкладамі функцыі рэлігіі, асноўныя маральныя вартасці, этычныя нормы, прыкладныя і фундаментальныя навуковыя даследаванні, секулярызацыю і сакралізацыю як працэсы развіцця рэлігіі, ролю адукацыі ў жыцці чалавека і грамадства, неабходнасць захавання норм этыкі незалежна ад мэт навуковых эксперыментаў;

праводзіць аналіз зместу інфармацыі аб працэсах і з'явах духоўнай сферы жыцця грамадства з розных крыніц сацыяльна-гуманітарнай інфармацыі;

усталяваць узаемасувязі вывучаных сацыяльных аб'ектаў, з'яў, працэсаў, іх элементаў і асноўных функцый;

аргументаваць уласны пункт гледжання па пытаннях, якія вывучаюцца;

даваць ацэнку вывучаным з'явам і працэсам у духоўнай сферы жыцця грамадства, вызначаць і абгрунтоўваць свае адносіны да розных ацэнак з'яў і працэсаў духоўнага жыцця;

прымяняць засвоеныя веды і ўменні пры рашэнні вучэбна-пазнавальных і практычных задач, правядзенні вучэбнага даследавання і распрацоўцы праектаў.

Выніковае абагульненне (2 гадзіны).

ГЛАВА 3 ЗМЕСТ ВУЧЭБНАГА ПРАДМЕТА Ў XI КЛАСЕ. АСНОЎНЫЯ ПАТРАБАВАННІ ДА ВЫНІКАЎ ВУЧЭБнай ДЗЕЙНАСЦІ ВУЧНЯЎ

(2 гадзіны ў тыдзень, усяго 68 гадзін, у тым ліку 2 рэзервовыя гадзіны)

УВОДЗІНЫ (2 гадзіны)

Змест і асаблівасці вывучэння вучэбнага прадмета «Грамадазнаўства» ў XI класе. Роля грамадазнаўчай адукацыі ў сацыялізацыі выпускнікоў устаноў агульнай сярэдняй адукацыі.

Тэма 1. Станаўленне сучаснай цывілізацыі (14 гадзін)

Навукі пра будучыню. Футуралогія, гуманістыка і глабалістыка як навукі пра будучыню. Асноўныя падыходы да прагназавання будучыні.

Прагрэс і рэгрэс у сацыяльным развіцці. Грамадскі прагрэс і яго крытэрыі. Выклікі і пагрозы для чалавецтва. Гуманізм як мера грамадскага прагрэсу.

Ступені грамадскага развіцця. Асноўныя падыходы да разгляду гісторыі грамадства. Фармацыйны падыход. Стадыяльны падыход. Тэхналагічны падыход.

Цывілізацыя як культурна-гістарычны працэс. Паняцце цывілізацыі. Цывілізацыйны падыход да вывучэння грамадства. Характэрныя рысы цывілізацыі ХХІ стагоддзя.

Гарызонты інфармацыйнага грамадства. Асноўныя характарыстыкі інфармацыйнага грамадства. Глобальная камп'ютарная сетка Інтэрнэт. Беларусь у інфармацыйную эпоху: магчымасці і перспектывы развіцця.

Глобалізацыя. Паняцце глабалізацыі. Супярэчлівы характар глабалізацыі. Антыглабалізм.

Урок абагульнення.

АСНОЎНЫЯ ПАТРАБАВАННІ ДА ВЫНІКАЎ ВУЧЭБнай ДЗЕЙНАСЦІ ВУЧНЯЎ

Вучні павінны:

ведаць:

азначэнні паняццяў: антыглабалізм, глабалізацыя, глабалістыка, гуманізм, гуманістыка, інфармацыйнае грамадства, навукова-тэхнічны прагрэс, прагрэс, рэгрэс, тэхнакратызм, футуралогія, футурашок, цывілізацыя;

ключавыя ідэі аўтараў падыходаў да вывучэння гісторыі грамадства; умець:

характарызаваць навуку аб прагназаванні будучыні; сучасныя выклікі і пагрозы для чалавецтва; крытэрыі грамадскага прагрэсу; падыходы да вывучэння развіцця грамадства; глабалізацыю як супярэчлівы працэс; гуманізм як меру грамадскага прагрэсу; асноўныя рысы сучаснай інфармацыйнай цывілізацыі; прыметы постіндустрыяльнага грамадства; перспектывы развіцця Беларусі ва ўмовах інфармацыйнага грамадства, ролю навукова-тэхнічнага прагрэсу ў развіцці чалавецтва; цывілізацыю як культурна-гістарычны працэс;

тлумачыць і (або) канкрэтызаваць прыкладамі антыглабалізм як сістэму поглядаў і сацыяльны рух, грамадска-эканамічныя фармацыі і стадыі як ступені развіцця грамадства, даіндустрыяльную, індустрыяльную і постіндустрыяльную «хвалі» развіцця грамадства; праяўленні прагрэсу і рэгрэсу ў сучасным свеце, асноўныя прыметы інфармацыйнага грамадства; узаемадзеянне цывілізацый; фактары глабалізацыі;

устаанаўліваць узаемасувязі вывучаных сацыяльных аб'ектаў, з'яў, працэсаў, іх элементаў і асноўных функцый;

даваць ацэнку вывучаным грамадскім з'явам і працэсам, аргументаваць свой пункт гледжання па пытаннях, якія вывучаюцца;

аналізаваць і крытычна ацэньваць інфармацыю пра развіццё грамадства і грамадскія з'явы з розных крыніц сацыяльна-гуманітарнай інфармацыі;

параўноўваць і крытычна ацэньваць розныя пункты гледжання на развіццё сучаснай цывілізацыі, пададзеныя ў розных крыніцах інфармацыі; вызначаць і абгрунтоўваць свае адносіны да іх;

прымяняць засвоеныя веды і ўменні пры рашэнні вучэбна-пазнавальных і практычных задач, правядзенні вучэбнага даследавання і распрацоўцы праектаў.

Тэма 2. Беларусь у сучаснай сусветнай супольнасці (16 гадзін)

Навука аб міжнародных адносінах. Напрамкі даследаванняў сусветнай палітыкі і эканомікі. Асаблівасці прафесійнай дзейнасці спецыялістаў-міжнароднікаў.

Сусветная супольнасць у XXI стагоддзі. Фактары разнастайнасці сучаснага свету. Палітычныя і сацыяльна-эканамічныя сістэмы ў сучасным свеце. Міграцыйная мабільнасць і яе наступствы.

Устойлівае развіццё – мадэль развіцця XXI стагоддзя. Паняцце ўстойлівага развіцця. Напрамкі ўстойлівага развіцця. Нацыянальная стратэгія ўстойлівага развіцця Рэспублікі Беларусь. Дасягненні Рэспублікі Беларусь у галіне ўстойлівага развіцця. Прыярытэты ўстойлівага развіцця ва ўмовах канкурэнцыі і санкцыйнага рэжыма.

Прававыя асновы міжнародных адносін. Асноўныя прынцыпы міжнароднага права. Крызісныя працэсы ў сферы міжнароднага права. Функцыі міжнароднага гуманітарнага права. Міжнародна-прававая адказнасць.

Геапалітычнае становішча і нацыянальныя інтарэсы Рэспублікі Беларусь. Паняцце геапалітыкі. Геапалітычны статус Беларусі. Нацыянальныя інтарэсы Рэспублікі Беларусь. Нацыянальная бяспека: рызыкі, выклікі, пагрозы. Канцэпцыя нацыянальнай бяспекі Рэспублікі Беларусь.

Рэспубліка Беларусь у сістэме міжнародных адносін. Паняцце і віды міжнародных адносін. Знешняя палітыка Рэспублікі Беларусь. Удзел Беларусі ў міжнародных арганізацыях і міжнароднам супрацоўніцтве.

Урок абагульнення.

АСНОЎНЫЯ ПАТРАБАВАННІ ДА ВЫНІКАЎ ВУЧЭБнай ДЗЕЙНАСЦІ ВУЧНЯЎ

Вучні павінны:

ведаць:

азначэнні паняццяў: геапалітыка, дыпламатыя, інфармацыйная

бяспека, міжнароднае гуманітарнае права, міжнародныя адносіны, міграцыйная мабільнасць, нацыянальная бяспека, устойлівае развіццё;

этапы развіцця сістэмы міжнародных адносін;

умець:

характарызаваць крызісныя працэсы ў сферы міжнароднага права; прынцыпы міжнароднага гуманітарнага права; мэты ўстойлівага развіцця; міжнародныя арганізацыі і міждзяржаўныя аб'яднанні, у якія ўваходзіць Беларусь; удзел Рэспублікі Беларусь у Саюзнай дзяржаве і Еўразійскім эканамічным саюзе; віды міжнародных адносін, геапалітычны статус Беларусі, месца Беларусі ў сістэме глабальных міжнародных адносін, асноўныя сродкі міжнароднага супрацоўніцтва, прынцыпы і напрамкі знешняй палітыкі Рэспублікі Беларусь, ролю Беларусі ў рэалізацыі канцэпцыі ўстойлівага развіцця, дасягненні ў галіне ўстойлівага развіцця; функцыі міжнароднага гуманітарнага права; нацыянальную стратэгію ўстойлівага развіцця Рэспублікі Беларусь; канцэпцыю нацыянальнай бяспекі Рэспублікі Беларусь;

тлумачыць і (або) канкрэтызаваць прыкладамі кірункі ўстойлівага развіцця, спосабы забеспячэння інфармацыйнай бяспекі краіны, фактары разнастайнасці сучаснага свету; шматвектарную знешнюю палітыку беларускай дзяржавы; міграцыйную мабільнасць і яе наступствы; нацыянальна-дзяржаўныя інтарэсы Рэспублікі Беларусь;

усталяваць узаемасувязі вывучаных сацыяльных аб'ектаў, з'яў, працэсаў, іх элементаў і асноўных функцый;

даваць ацэнку вывучаным грамадскім з'явам і працэсам, аргументаваць свой пункт гледжання па пытаннях, якія вывучаюцца;

аналізаваць і крытычна ацэньваць інфармацыю пра развіццё сусветнай супольнасці і месца Беларусі ў ім з розных крыніц сацыяльна-гуманітарнай інфармацыі;

параўноўваць і крытычна ацэньваць розныя пункты гледжання па пытаннях развіцця міжнародных адносін, знешняй палітыкі Рэспублікі Беларусь, пададзеныя ў розных крыніцах інфармацыі; вызначаць і абгрунтоўваць свае адносіны да іх;

прымяняць засвоеныя веды і ўменні пры рашэнні вучэбна-пазнавальных і практычных задач, правядзенні вучэбнага даследавання і распрацоўцы праектаў.

Тэма 3. Прававая сістэма Рэспублікі Беларусь (20 гадзін)

Юрыдычныя навукі. Паняцце правазнаўства. Тэарэтычныя і прыкладныя навукі аб праве. Асаблівасці прафесійнай дзейнасці юрыста.

Увядзенне ў беларускае права. Галіны і інстытуты права. Суб'екты права і праваадносіны. Крыніцы (формы) права Рэспублікі Беларусь.

Канцэпцыя прававой палітыкі Рэспублікі Беларусь.

Канстытуцыйнае і выбарчае права. Права як сістэма норм. Паняцце канстытуцыйнага права. Выбарчая сістэма ў Рэспубліцы Беларусь. Рэферэндумы ў Рэспубліцы Беларусь.

Асновы грамадзянскага права. Паняцце грамадзянскага права. Суб'екты грамадзянска-прававых адносін. Грамадзянская праваздольнасць і дзеяздольнасць.

Асновы сямейнага права. Паняцце сямейнага права. Правы і абавязкі мужа і жонкі. Правы і абавязкі бацькоў і дзяцей.

Асновы працоўнага права. Паняцце працоўнага права. Заключэнне працоўнага дагавору. Бакі працоўнага дагавору. Спыненне працоўнага дагавору.

Асновы адміністрацыйнага права. Паняцце адміністрацыйнага права. Адміністрацыйнае правапарушэнне. Адміністрацыйная адказнасць.

Асновы крымінальнага права. Паняцце крымінальнага права. Крымінальная адказнасць і пакаранне. Абставіны, якія выключаюць, змякчаюць і абцяжарваюць крымінальную адказнасць.

Забеспячэнне законнасці і правапарадку ў Рэспубліцы Беларусь. Сістэма органаў забеспячэння законнасці і правапарадку. Судовая сістэма. Праваахоўныя органы. Органы юстыцыі.

Урок абагульнення.

АСНОЎНЫЯ ПАТРАБАВАННІ ДА ВЫНІКАЎ ВУЧЭБнай ДЗЕЙНАСЦІ ВУЧНЯЎ

Вучні павінны:

ведаць:

азначэнні паняццяў: адміністрацыйнае права, адміністрацыйнае правапарушэнне, грамадзянская дзеяздольнасць, грамадзянскае права, грамадзянская праваздольнасць, выбарчае права, канстытуцыйнае права, пакаранне, сямейнае права, працоўны дагавор, працоўнае права, крымінальнае права, юрыспрудэнцыя, юстыцыя;

умець:

характарызаваць правазнаўства як навуку аб праве; галіны права; галіну прымянення прававых норм (грамадзянскага, адміністрацыйнага, працоўнага, сямейнага, выбарчага, крымінальнага) права, юрыдычныя ўласцівасці Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь; органы забеспячэння законнасці і правапарадку ў Рэспубліцы Беларусь; віды рэферэндумаў; абставіны, якія выключаюць, змякчаюць і абцяжарваюць крымінальную адказнасць; асноўныя задачы органаў забеспячэння законнасці і правапарадку Рэспублікі Беларусь; асаблівасці канстытуцыйнага права ў сістэме права Рэспублікі Беларусь; правы і абавязкі работнікаў і

наймальнікаў; прававы механізм заключэння і спынення шлюбу; асаблівасці прафесійнай дзейнасці юрыста; суб'ектаў грамадзянска-прававых адносін; канцэпцыю прававой палітыкі Рэспублікі Беларусь;

тлумачыць і (або) канкрэтызаваць прыкладамі юрыдычныя ўласцівасці Канстытуцыі Рэспублікі Беларусь; крыніцы (формы права) Рэспублікі Беларусь; віды адміністрацыйных спагнанняў; віды пакаранняў, прадугледжаных Крымінальным кодэксам Рэспублікі Беларусь; грамадзянскую праваздольнасць і дзеяздольнасць фізічных і юрыдычных асоб; нормы працоўнага права, якія рэгулююць рабочы час, час адпачынку, аплату працы работніка; правы і абавязкі мужа і жонкі, бацькоў і дзяцей; прававы механізм працаўладкавання і спынення працоўнага дагавору; прыметы адміністрацыйнага правапарушэння; прыметы, якія характарызуюць злачынства; прынцыпы і асноўныя стадыі выбарчага працэсу ў Рэспубліцы Беларусь; функцыі крымінальнага права;

мадэляваць тыповыя сітуацыі, якія рэгулююцца нормамі вывучаных галін права;

даваць ацэнку вывучаным прававым з'явам і працэсам, аргументаваць уласны пункт гледжання па пытаннях, якія вывучаюцца;

прымяняць засвоеныя веды і ўменні пры рашэнні вучэбна-пазнавальных і практычных задач, правядзенні вучэбнага даследавання і распрацоўцы праектаў.

Тэма 4. Асноўныя напрамкі ўнутранай палітыкі беларускай дзяржавы (12 гадзін)

Навуковыя асновы дзяржаўнага кіравання. Тэорыя дзяржаўнага кіравання. Дзяржаўная служба. Дзяржаўныя служачыя.

Дынаміка складу насельніцтва і сацыяльная палітыка дзяржавы. Сацыяльны склад насельніцтва. Дэмаграфічная палітыка. Гендарная палітыка. Дзяржаўная маладзёжная палітыка. Моладзь – стратэгічны рэзерв дзяржавы. Нацыянальная палітыка. Канфесійная палітыка. Асаблівасці сучаснай сацыяльнай палітыкі Рэспублікі Беларусь. Беларускія сацыяльныя арыенціры і сацыяльныя гарантыі для грамадзян.

Інавацыйнае развіццё краіны. Паняцце інавацыйнага шляху развіцця. Навуковы патэнцыял Рэспублікі Беларусь. Навуковае забеспячэнне інавацыйнага развіцця. Высокія тэхналогіі і энергазберажэнне.

Развіццё рэгіёнаў. Рэгіёны Рэспублікі Беларусь. Рэгіянальная палітыка. Перспектывы развіцця рэгіёнаў. Малыя гарады Беларусі і перспектывы развіцця сяла.

Развіццё культуры і ўмацаванне здароўя нацыі. Дзяржаўная палітыка ў сферы культуры. Гістарычная памяць беларускага народа. Дзяржаўная палітыка ў галіне здароўя. Дзяржаўная палітыка ў сферы фізічнай культуры

і спорту. Дзяржаўная палітыка ў сферы прафілактыкі спажывання наркатыхных сродкаў. Сацыяльныя наступствы спажывання наркотыкаў.

Урок абагульнення.

АСНОЎНЫЯ ПАТРАБАВАННІ ДА ВЫНІКАЎ ВУЧЭБнай ДЗЕЙНАСЦІ ВУЧНЯЎ

Вучні павінны:

ведаць:

азначэнні паняццяў: гendarная палітыка, дэмаграфічная бяспека, дэмаграфічная палітыка, інавацыі, інавацыйная палітыка, канфесійная палітыка, дзяржаўная маладзёжная палітыка, нацыянальная палітыка, рэгіянальная палітыка;

умець:

характарызаваць асаблівасці дзяржаўнай службы як прафесійнай дзейнасці; адміністрацыйна-тэрытарыяльныя і тэрытарыяльныя адзінкі Рэспублікі Беларусь; тыпы інавацый; мэты і задачы развіцця малых і сярэдніх гарадоў Беларусі; задачы нацыянальнай інавацыйнай сістэмы; дасягненні ў развіцці навуковага патэнцыялу, культуры, аховы здароўя, фізічнай культуры і спорту суверэннай Беларусі; сацыяльныя наступствы спажывання наркотыкаў; праблемы і перспектывы развіцця рэгіёнаў; высокія тэхналогіі; асаблівасці прафесійнай дзейнасці дзяржаўнага служачага;

тлумачыць і (або) канкрэтызаваць прыкладамі дынаміку сацыяльнага складу насельніцтва, асноўныя напрамкі дэмаграфічнай, гendarнай, рэгіянальнай, нацыянальнай, канфесійнай, дзяржаўнай маладзёжнай палітыкі; дзяржаўнай палітыкі ў сферы культуры; дзяржаўнай палітыкі ў галіне аховы здароўя; дзяржаўнай палітыкі у сферы фізічнай культуры і спорту; дзяржаўнай палітыкі ў сферы прафілактыкі спажывання наркатыхных сродкаў; асноўныя напрамкі інавацыйнага развіцця Рэспублікі Беларусь;

устаўляць узаемасувязі вывучаных сацыяльных аб'ектаў, з'яў, працэсаў, іх элементаў і асноўных функцый;

даваць ацэнку вывучаным з'явам і працэсам унутранай палітыкі беларускай дзяржавы, аргументаваць уласны пункт гледжання па пытаннях, якія вывучаюцца;

аналізаваць і крытычна ацэньваць інфармацыю пра дзяржаўную палітыку з розных крыніц сацыяльна-гуманітарнай інфармацыі;

параўноўваць і крытычна ацэньваць розныя пункты гледжання па пытаннях унутранай палітыкі Рэспублікі Беларусь, пададзеныя ў розных крыніцах інфармацыі; вызначаць і абгрунтоўваць свае адносіны да іх;

прымяняць засвоеныя веды і ўменні пры рашэнні вучэбна-

пазнавальных і практычных задач, правядзенні вучэбнага даследавання і распрацоўцы праектаў.

Выніковае абагульненне (2 гадзіны).